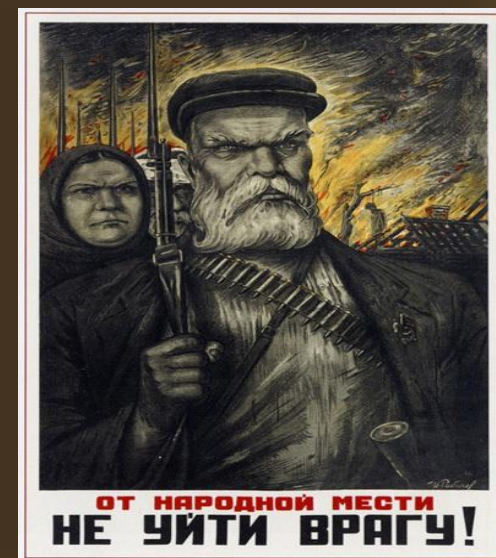

Друга світова війна

Рух Опору в Україні 1941-1944 рр.

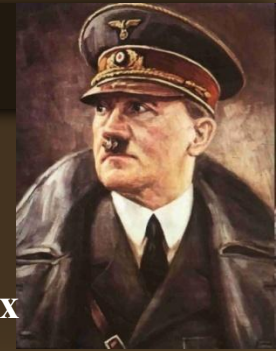

11 клас

Волноваський ліцей

Учитель: Саватєєва В.В.

Актуалізація знань

- Показати на карті та назвати на які окупаційні зони було розчленовано територію України?
- У чому суть нацистського «нового порядку» на окупованих територіях?
- Яку пропагандистську кампанію вели гітлерівці на захоплених українських землях?
- Які методи використовували окупанти для досягнення своїх цілей
- В чому полягала суть плану «Ост»?

«Новий порядок» передбачав ліквідацію суверенітету або державності завойованих країн (територій), економічне пограбування і використання всіх ресурсів в інтересах III рейху, расову дискримінацію, геноцид, антисемітизм, терор і вбивства невинних людей.

Актуалізація знань

Аналіз документа:

«Інструкція Еріха Коха. Рівне, 20 лютого 1943 р.»

« ... Я поставив як принцип управління українцями вимогу: жорсткість і справедливість... Слов'янин завжди буде трактувати лагідне поводження як прояв слабкості.

...У надзвичайному випадку, якщо хтось із місцевого населення буде підтримувати поширені тепер більшовицькі гасла саботажу, тоді кожен гебітскомісар має право судити його військово-польовим судом і зразу ж приводити вирок у виконання. Якщо ж цілі поселення підтримують ці гасла саботажу — підпільне вирізання худоби у власних цілях, знищення зернових запасів та ін. - ці місцевості підлягають знищенню, а населення - депортації до Німеччини на роботи».

-

Чому саме таку позицію займав Ерік Кох у ставленні до українців?

Актуалізація знань

Незакінчене речення:

**Остарбайтери – це люди,
яких...**

Концтабори – це

Гетто – це

Гестапо - це ...

Голокост – це

**Основні риси окупаційного
режиму:**

примусово було мобілізовано до
Німеччини, з метою дармового
використання їх робочої сили.

спеціальні табори для масового
фізичного знищення людей.

...спеціально відведені закриті
райони для тимчасового утримання
єврейського населення.

державна таємна поліція
гітлерівської Німеччини.

політика, яку проводили фашисти
по знищенню населення єврейської
та інших націй .

**геноцид, терор, репресії, масові
вбивства невинних людей.**

Актуалізація знань. Робота з тестами.

1. Вкажіть територію, яка входила до територіального об'єднання «Трансністрія»':

- а) Закарпаття; .
- б) Тернопільська область;
- в) Одеська область;
- г) Ізмаїльська область;

2. Позначте рису, яка характеризує «новий порядок в Україні»:

- а) широке застосування репресій проти мирного населення;
- б) поділ території України на дистрикти;
- в) будівництво нових підприємств;
- г) поширення самоврядування

3. Вкажіть, яке з наведених визначень розкриває сутність поняття «геноцид»:

- а) система поглядів, згідно з якою зовнішня політика держав визначається географічними факторами ;
- б) політично-ідеологічна течія, яка прагне поєднати зміни в суспільстві зі збереженням традиційних, перевірених досвідом минулого цінностей, традицій і форм життя суспільства;
- в) каральні заходи, покарання, вжиті державними органами;
- г) знищення окремих груп населення, окремих народів з расових, національних або релігійних мотивів

Тема. Рух Опору на Україні

Нацистський окупаційний режим відзначався винятковою жорстокістю.

Але він не забезпечив покори українського народу, а, навпаки, викликав масовий рух Опору в Україні

Рух Опору

Це антифашистський, національно-визвольний рух за поновлення суверенітету та демократії в країнах, окупованих фашистами

Що стало причинами Руху Опору в Україні?

Проблема уроку:

У чому суперечливість та трагізм Руху Опору в Україні ?

Головні течії Руху Опору на Україні

Радянська

Націоналістична

Польська

Головні течії Руху Опору на Україні

РУХ ОПОРУ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ПОЛІТИЧНІ ТЕЧІЇ			
Характеристика	Радянська	Націоналістична	Польська
Мета	Визволення від загарбників		
	Відновлення радянської влади	Відновлення української держави	Відновлення польської держави, повернення західноукраїнських земель до складу Польщі
Організаційне оформлення	1941—1942 рр. — партизанські загони, з'єднання; радянське підпілля	1942 р. — похідні групи, УПА та інші загони, підпілля ОУН	1941—1942 рр. — Армія Крайова, Армія Людова
Кількість	200—600 тис.	50—200 тис.	10—20 тис.
Основні райони дій	Полісся, Чернігівщина, Сумщина	Волинь, Галичина, Полісся	Волинь, Полісся

Лідери	С.Ковпак, Федоров, Сабуров	Р.Шухевич, Б.Боровець
Керівництво	УШПР-червень 1941 Москва, Строкач	Жовтень 1942-УПА

РОЗГОРТАННЯ РУХУ ОПУРУ в УКРАЇНІ

- Території, окуповані нацистською Німеччиною та її союзниками від червня 1941 до листопада 1942 р.
- Лісові масиви
- РАДЯНСЬКИЙ РУХ ОПУРУ
- Райони зосередження головних сил радянських партизанів
- Маршрути рейдів партизанських з'єднань під командуванням:
 - О. Сабурова
 - О. Федорова
 - С. Ковпака
 - М. Наумова
- Диверсії на залізницях
- УКРАЇНСЬКИЙ РУХ ОПУРУ
- Проголошення Акту відновлення Української держави 30 червня 1941 р.
- Головний осередок діяльності "Поліської Січі" в червні-листопаді 1941 р.
- Райони базування УПА в 1943–1944 рр.
- УПА-Захід Назви і межі структурних підрозділів УПА
- Райони дій польської Армії Крайової (до 1942 р. – Союз збройної боротьби) на українській території
- ПІДПІЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ в МІСТАХ
 - радянські
 - українські
- ЛЕГАЛЬНІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ
 - 1) Українська національна рада
 - 2) Громадський комітет
 - 3) Український крайовий комітет

Радянський Рух Опору на Україні

Головні етапи розвитку

“Зародження та становлення” 1941/42рр.

Збирання сил, визначення тактики боротьби та оптимальних організаційних форм.

“Стабілізація” - до сер.1943р.

УШПР, допомога Москви, власні бази, контроль над Районами, перехід до рейдових операцій

“Активні наступальні дії” - до жовтня 1944р.

**Широкомасштабні диверсії, рейди по тилах ,
“рельсові війни”, взаємодія з Червоною армією
наступальна тактика**

Радянський Рух Опору на Україні

Залишаючи ворогу територію, радянське командування віддало наказ знищувати все за собою — комунікації, підприємства, їстівні припаси.

Із відданих радянській владі людей у населених пунктах створювались підпільні групи.

Для розвідувальної і підривної роботи в німецькому тилу залишалось чимало співробітників НКВС - народного комісаріату внутрішніх справ.

Радянський Рух Опору на Україні

Восени 1941 р. в Україні формувались підпільні обкоми, райкоми, первинні організації і групи ВКП(б).

У лісах з'явилися партизанські загони, які очолювали здебільшого ті, хто був здатним здійснювати бойові операції

Але майже всі вони були знищені фашистами у перші місяці окупації. З 3,5тисяч загонів та груп влітку 1942р.залишилось лише 22.

Присяга партизана

Я, гражданин Союза Советских Социалистических Республик, вступаю в ряды Красных партизан, принимаю присягу и торжественно клянусь быть честным, храбрым, дисциплинированным, бдительным партизаном, строго хранить военную и государственную тайну, беспрекословно выполнять все приказы командиров и политических руководителей.

Я клянусь до последнего дыхания быть преданным всему народу, своей Советской родине и рабоче-крестьянскому Правительству.

Я готов, как верный сын своей родины, с оружием в руках действовать во временно захваченных районах, создавать невыносимые условия для врага и всех его пособников.

Я клянусь мужественно, умело, с достоинством и честью, не щадя своей крови и самой жизни, преследовать и уничтожать на каждом шагу чужеземных захватчиков и грабителей до полной победы над врагом.

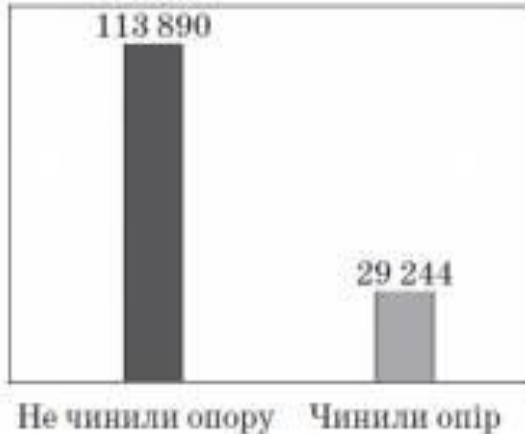
Если же по злому умыслу я нарушу эту мою торжественную клятву, то пусть меня постигнет суровая кара Советского закона, всеобщая ненависть и презрение трудящихся.

25. декабря 1941 года

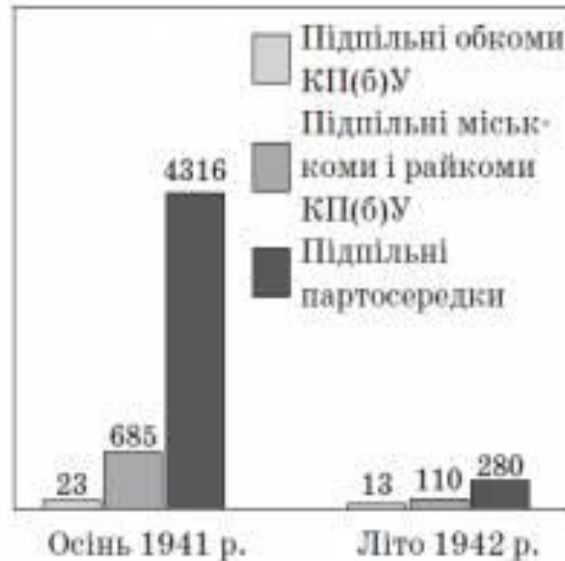
Подпись *Амосов Н.*

**УЧАСТЬ ЧЛЕНІВ КП(Б)У,
що залишилися на окупованій
території в 1941–1944 рр.,
у русі Опору загарбникам**

РАДЯНСЬКИЙ РУХ ОПОРУ

Які висновки можна зробити, аналізуючи дані діаграм?

Що могло стати причинами невдач руху на початковому етапі?

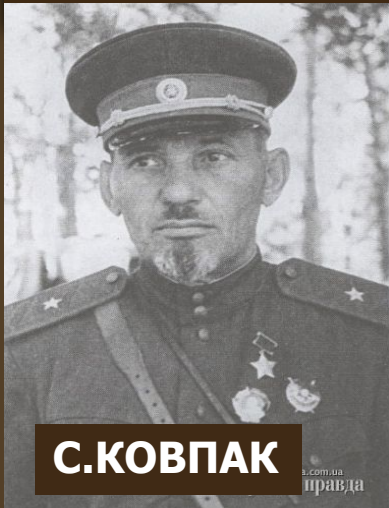
-Відсутність підготовлених для підпілля людей;

- прорахунки при виборі типу організаційних структур та методів їхньої діяльності;
- невдалий вибір місць базування й способів конспірації;
- численні факти зради ;
- неякісний добір зв'язкових, порушення правил конспірації;
- відсутність надійних особистих документів;
- брак продовольства і спорядження;

-проти недосвідчених підпільників та партизан діяли професійні фашистські каральні органи-гестапо.

Радянський Рух Опору на Україні

Рух набрав організованого характеру, коли 20 червня 1942 року було створено Український штаб партизанського руху, очолюваний генералом Т. Строчаком

С.КОВПАК

исторична правда

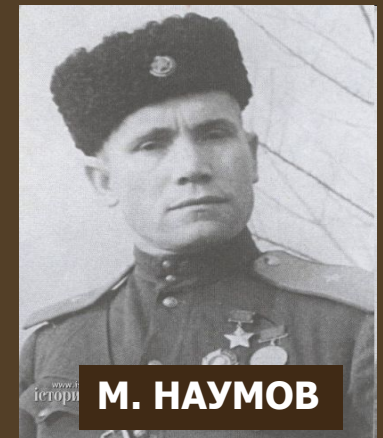

О.ФЕДОРОВ

исторична правда

О. САБУРОВ

М. НАУМОВ

Командири партизанських з'єднань

Командир партизанського з'єднання Сидір Ковпак - "партизанський дід"

Ковпак Сидір (1887–1967 рр.) - в роки громадянської війни очолював партизанський загін, був бійцем чапаєвської дивізії. У роки Другої світової війни — один із організаторів партизанського руху, командир путивльського партизанського загону, а потім партизанського з'єднання в Сумській області. В 1941–1942 рр. його з'єднання здійснило рейди в тилу ворога територією Сумської, Курської, Орловської і Брянської областей; 1942–1943 рр. — рейд на Правобережну Україну; 1943 р. — Карпатський рейд. Після війни перебував на високих державних посадах.

Радянський Рух Опору на Україні

Діяльність партизанів як правило підпорядковувалася та узгоджувалася з потребами фронту: диверсії на залізницях, удари по воєнних об'єктах, розвідка, допомога в переправі через річки тощо.

Найбільші координовані операції партизанів: «Рейкова війна» і «Концерт» по зриву перевезень воєнних вантажів на залізницях, а також рейди великих партизанських з'єднань по тилах ворога

Партизани Чернігівського з'єднання М. М. Попудренка.
Народні месники влаштовували засідки.

Репортаж из дня вчерашнего

Радянський Рух Опору на Україні Рейди по тилах противника

26 жовтня 1942 р. партизанські з'єднання Ковпака і Сабурова паралельними шляхами вирушили в рейд на Правобережну Україну.

Метою рейда було нищення противника та нейтралізація впливу УПА на цих територіях.

На кінець листопада 1942 р., пройшовши за 30 днів з боями 750 км, партизани вийшли у північні райони Житомирської області.

Завдяки активній діяльності партизанів на півночі Житомирщини і суміжних районах Білорусії виник партизанський край, який включав 14 районів з населенням близько 200 тис. осіб.

РОЗГОРТАННЯ РУХУ ОПОРУ В УКРАЇНІ

Території, окуповані нацистською Німеччиною та її союзниками від червня 1941 до листопада 1941 р.

Лісові масиви

РАДЯНСЬКИЙ РУХ ОПОРУ

Райони зосередження головних сил радянських партизанів

Маршрути рейдів партизанських з'єднань під командуванням:

- О. Сабурова
- О. Федорова
- С. Ковпака
- М. Наумова

Диверсії на залізницях

УКРАЇНСЬКИЙ РУХ ОПОРУ

Проголошення Акту відновлення Української держави 30 червня 1941 р.

Головний осередок діяльності "Поліської Січі" в червні-листопаді 1941 р.

Райони базування УПА в 1943–1944 рр.

УПА-Захід Назви і межі структурних підрозділів УПА

Райони дій польської Армії Крайової (до 1942 р. – Союз збройної боротьби) на українській території

ПІДПІЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В МІСТАХ

- радянські
- українські

ЛЕГАЛЬНІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

- Українська національна рада
- Громадський комітет
- Український крайовий комітет

ВОРОНЕЖСЬКИЙ ФРОНТ

ПІВДЕННО-ЗАХІДНИЙ ФРОНТ

ГРУПА АРМІЙ "Б"

ГРУПА АРМІЙ "А"

Оперативна група "Крим"

Чорноморська група "Вісць"

Радянський Рух Опору на Україні "Рейкова війна" 1943р.

Напередодні та під час Курської битви у 1943р. радянські партизани отримали від УШПР розпочати «рейкову війну» проти окупантів.

Радянський Рух Опору на Україні

На початок 1943р. Україні діяли п'ять великих партизанських з'єднань, близько 900 загонів і понад тисячі диверсійних і розвідувальних груп.

Худ. Ю. Баланін

У травні 1943 року під керівництвом секретаря ЦК Н. Д. С. Коротченка була проведена розширена нарада членів нелегального ЦК КП(б)У та командирів і комісарів партизанських з'єднань, яка накреслила конкретний план бойових операцій найбільших партизанських з'єднань.

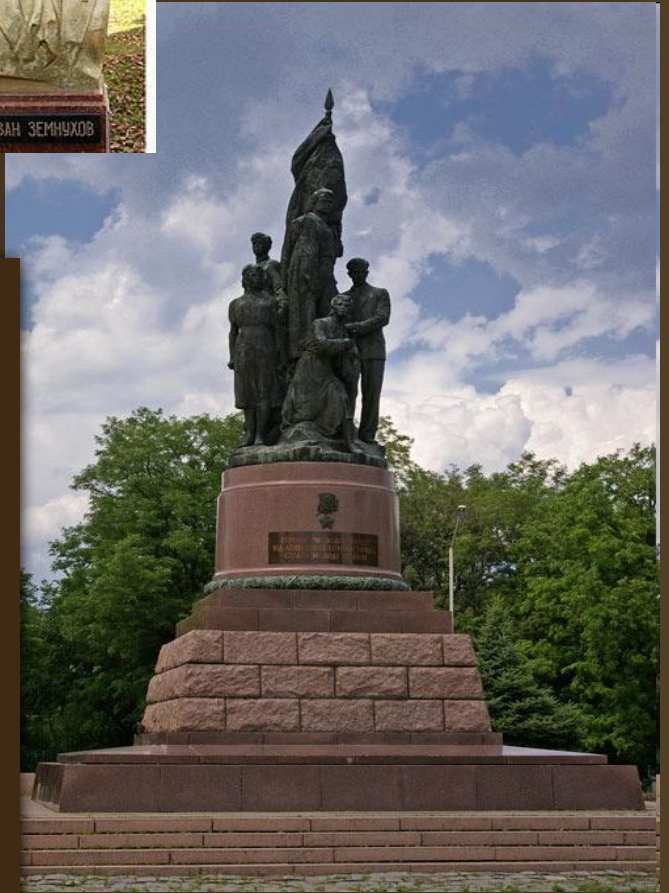

Радянський підпільні організації на Україні "Молода гвардія" в Краснодарі 1942р.

В штаб підпільної організації увійшли Іван Туркенич, Олег Кошовий, Іван Земнухов, Сергій Тюленін, Віктор Третякевич, Люба Шевцова і Уляна Громова.

Готуючись до бойових дій молодь добувала зброю. В наслідок зради підпільників було викрито гестапівцями, заарештовано та після страшних катувань страчено (кинуто в шурф шахти, розстріляно 72 молодогвардійця)

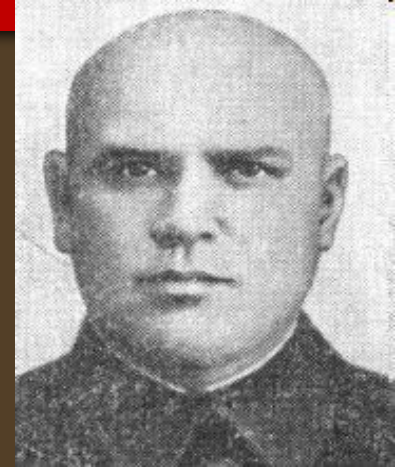
Радянський Рух Опору на Україні "Партизанська іскра" Миколаївська обл.

"Партизанська іскра" діяла в тилу німецько-фашистських військ з кінця 1941 р. по лютий 1943 р.

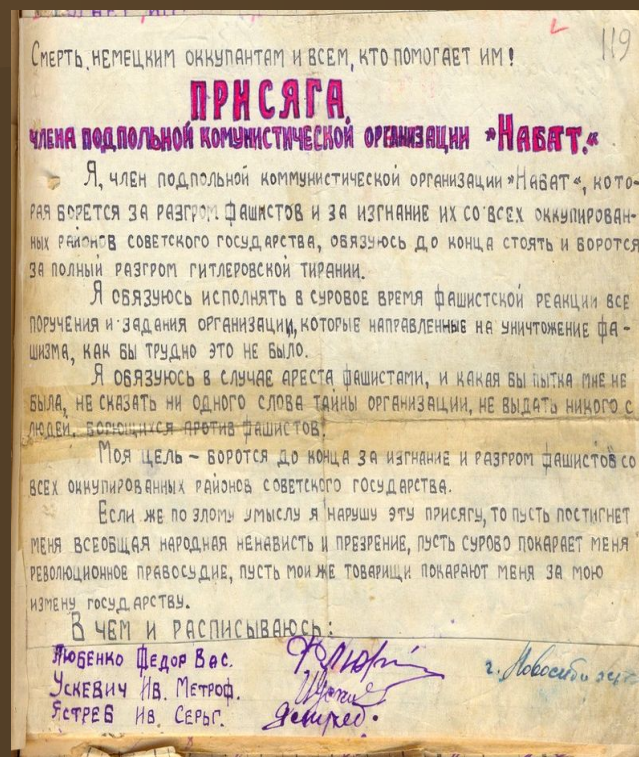
Її керівниками були директор середньої школи В. С. Моргуненко.

"Партизанська іскра" налічувала 30 членів організації і 40 чол. залучила до підпільної роботи.

Вони приймали по радіо зведення Радінформбюро, поширювали антифашистські листівки, здійснювали диверсії на залізниці, на лініях зв'язку, проводили агітацію серед населення.

Радянський Рух Опору на Україні Підпільна група "Набат" в Полтавській обл.

Присяга члена підпільної організації "Набат", що діяла у Кременчуцькому районі Полтавської області. 1943 р.

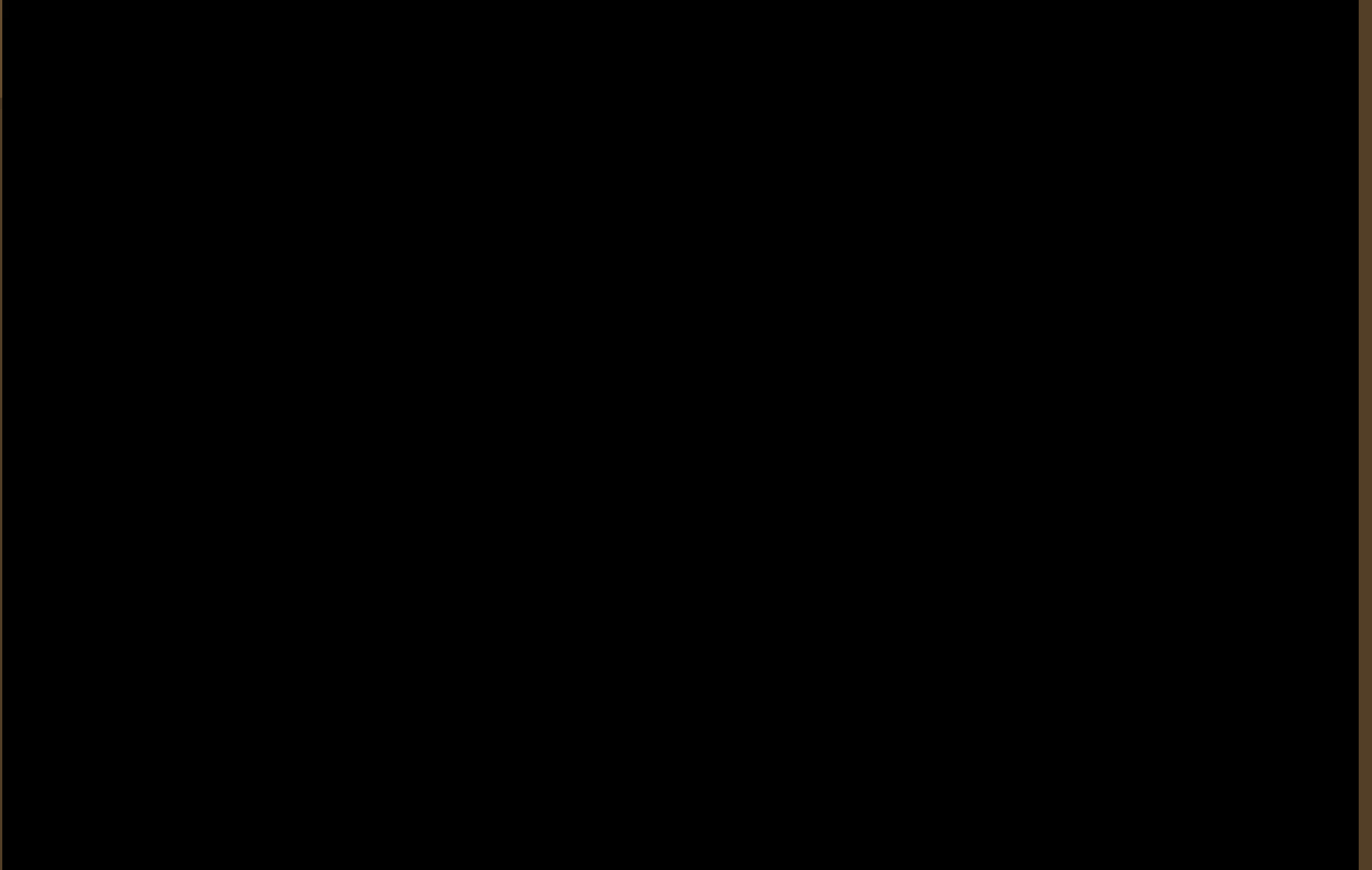
Проміжний висновок

Радянський Рух Опору мав на меті боротьбу з фашизмом та поновлення радянської влади на Україні.

В своєму становленні пройшов кілька етапів. І ,хоча спочатку був майже розгромлений фашистами та не мав суцільної підтримки серед населення, на початок 1942 р. набув масового характеру та зробив великий внесок в перемогу над гітлерівцями.

Які фактори сприяли такій зміні?

Партизани у Великій війні

Націоналістичний Рух Опору на Україні

У квітні 1941 р. ОУН-Б за згодою з німецьким командуванням створив батальйони «Роланд» (на чолі з Є. Побігущим) та «Нахтігаль» (на чолі з Р. Шухевичем).

Прийняття 30 червня 1941 р. у Львові Акта проголошення відновлення Української держави та формування уряду на чолі з Я. Стецьком

Гітлер виступив проти самостійної Української держави; новостворений уряд був розігнаний; С. Бандера та Я. Стецько заарештовані.

ОУН стає на шлях боротьби з фашизмом та комунізмом з метою створення власної незалежної держави

Формування націоналістичної течії Руху Опору на Україні

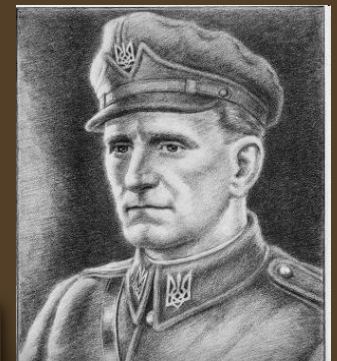
Тарас Боровець розпочинає активну діяльність на Поліссі та створює в червні 1941р. перше військове з'єднання «Поліська Січ» (близько 1 т. бійців)
У червні - серпні 1941 року «Поліська Січ» здійснювала операції з очищення волинських та поліських лісів від окремих груп бійців Червоної армії

Улітку 1942 року на Волині й Поділлі почали формуватися збройні загони бандерівського проводу.
Спочатку вони виконували функції оборони місцевого населення від німецької влади та радянських партизанів, а з осені стали концентрувати сили для боротьби проти Гітлера й Сталіна.

14 жовтня 1942р
Українська повстанська Армія
ОУН-УПА

Червень 1943р.- III надзвичайний з'їзд ОУН, еволюція до демократично-республіканських гасел.

Р. Шухевич

Націоналістичний Рух Опору на Україні

«...В Українській Державі влада вважатиме за найвищий свій обов'язок інтереси народу. Не маючи загарбницьких цілей та поневолених країн і пригноблених народів у своїй державі, народня влада в Україні не витратитиме часу, енергії та коштів на творення апарату гноблення.

Українська народня влада всі економічні ресурси та всю людську енергію спрямує на побудову нового державного порядку, справедливого соціального ладу, на економічне будівництво країни та культурне піднесення народу.

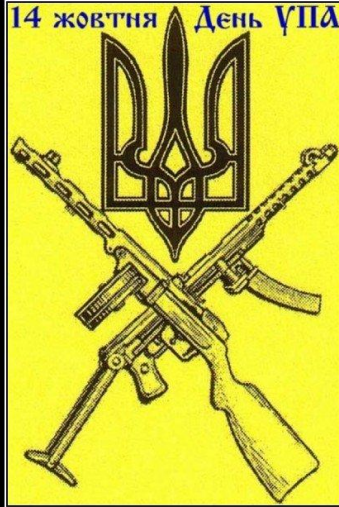
В лавах УПА борються українські селяни, робітники та інтелігенти проти гнобителів; за УССД; за національне й соціальне визволення; за новий державний порядок та новий суспільний лад.

- 1. Яка мета боротьби УПА?**
- 2. Який ідеал Української держави вбачали провідники УПА?**
- 3. Чи можливо було в тих умовах досягнути проголошену мету?**

Націоналістичний Рух Опору на Україні

14 жовтня День УПА

НАЦІОНАЛІЗМ

Рух світла і волі.

deMotivators.org.ua

Слава Україні!

Героям Слава!

Говорунаець

Рік I. Листопад 1944 р. Ч. 1.

Видає Українська Повстанча Армія

Присяга вояка Української Повстанчої Армії

Затверджена УГВР і введена наказом ГВШ ч. 7. з 19. VII. 1944.

Я, воїн Української Повстанчої Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед Великим Народом Українським, перед Святою Землею Українською, перед пролітою кров'ю усіх Найкращих Синів України та перед Найвищим Політичним Проводом Народу Українського:

Боротись за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалю ні крові, ні життя і буду битись до останнього віддиху і остаточної перемоги над усіма ворогами України.

Буду мужнім, відважним і хоробрим у бою та нещадним до ворогів землі української.

Буду чесним, дисциплінованим і революційно-плітним воїном.

Буду виконувати всі накази зверхників.

Суворо зберігатиму військову і державну таємницю.

Буду гідним побратимом у бою та в бойовому житті всім своїм товаришам по зброї.

Якщо я порушу, або відступлю від цієї присяги, то хай мене понарає суворий закон Української Національної Республіки і спадє на мене зневага Українського Народу.

Націоналістичний Рух Опору на Україні

3 АНТИФ

Партизанська армія контролювала частину території Волині, Полісся та Галичини. У своєму складі вона нараховувала близько 30—40 тис. бійців. Конгрес ОУН (б) проголосив своєю метою боротьбу проти більшовизму та нацизму.

50 - річчя славної події Степана БАНДЕРА **УКРАЇНЬСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ** **Благодійний Фонд УКРАЇНА-РУСЬ**

ВІЗНАЧІ ДІТЧІ

Програма структура УПА (1946)

Генерал УПА

Найбільші переможні бої

УПА в Україні та на Рухомі

УСІМ ПОБАЖАННЯМ

Націоналістичний Рух Опору на Україні

Особливості боротьби

Переважно діяла як самооборона населення :
випередження окупаційної адміністрації,
створення української,
захист населення від сваволі влади,
прив спроби вивозу до Німеччини
родовольства, робочої сили,
проведення оборонних боїв з
рателями по периметру і в середині
онтрольованої території;
атаки на воєнні об'єкти з метою
володіння зброєю

26. Рій озарони "Добуша" (перший зліва), далі сепарка рою. Інші невідомі.
Світлина зроблена 31 серпня 1944 року під час відзначення Свята Зброї на хуторі Ясенів біля села Яблунів Турківського району Львівської обл.

УПА розраховувала лише на власні сили і підтримку місцевого населення. Мережа оунівського підпілля охопила не тільки західні, а і центральні, східні, південні райони України.

Націоналістичний Рух Опору на Україні Особливості боротьби

Партизанські дії УПА були спрямовані проти німців та їхніх союзників, польських військових формувань і населення, радянських партизанських загонів, а згодом і підрозділів Червоної армії. Лише у жовтні—листопаді 1943 р. УПА провела 47 боїв проти німців і 54 бої проти радянських партизанів. Кількість членів УПА за різними даними становила від 30 тис. до 100 тис. бійців

Націоналістичний Рух Опору на Україні

Із приходом Червоної армії в Західну Україну радянське командування для боротьби з УПА створило окрему армію НКВС. Боротьба сторін продовжувалася до середини 1950-х рр. і мала надзвичайно жорстокий характер

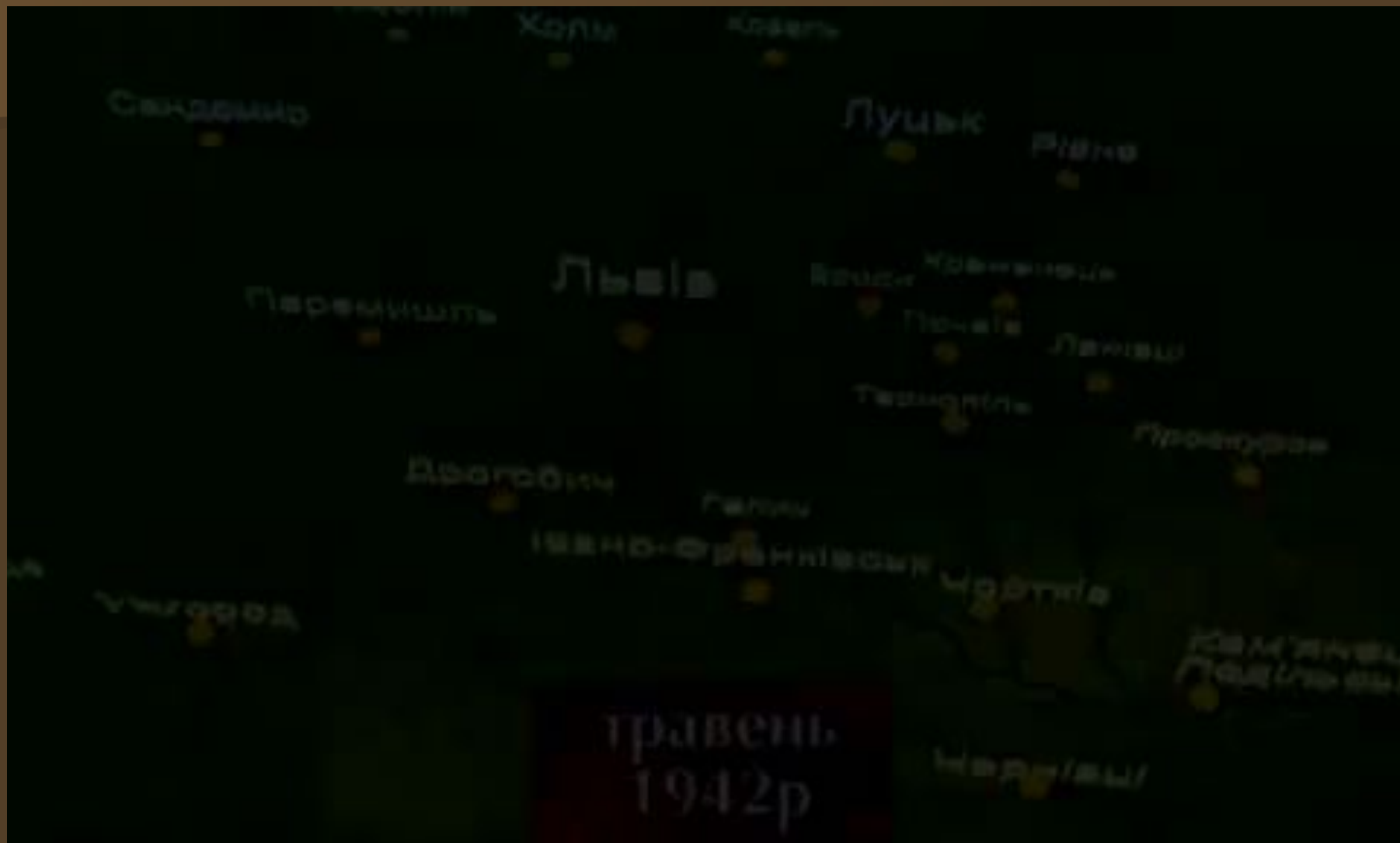
Проміжний висновок

Націоналістична течія Руху Опору перейшла на позиції боротьби з фашистами та комуністами.

Користуючись масовою підтримкою на Західній Україні внесла значний внесок в перемогу над фашизмом

Націоналістичний Рух Опору на Україні

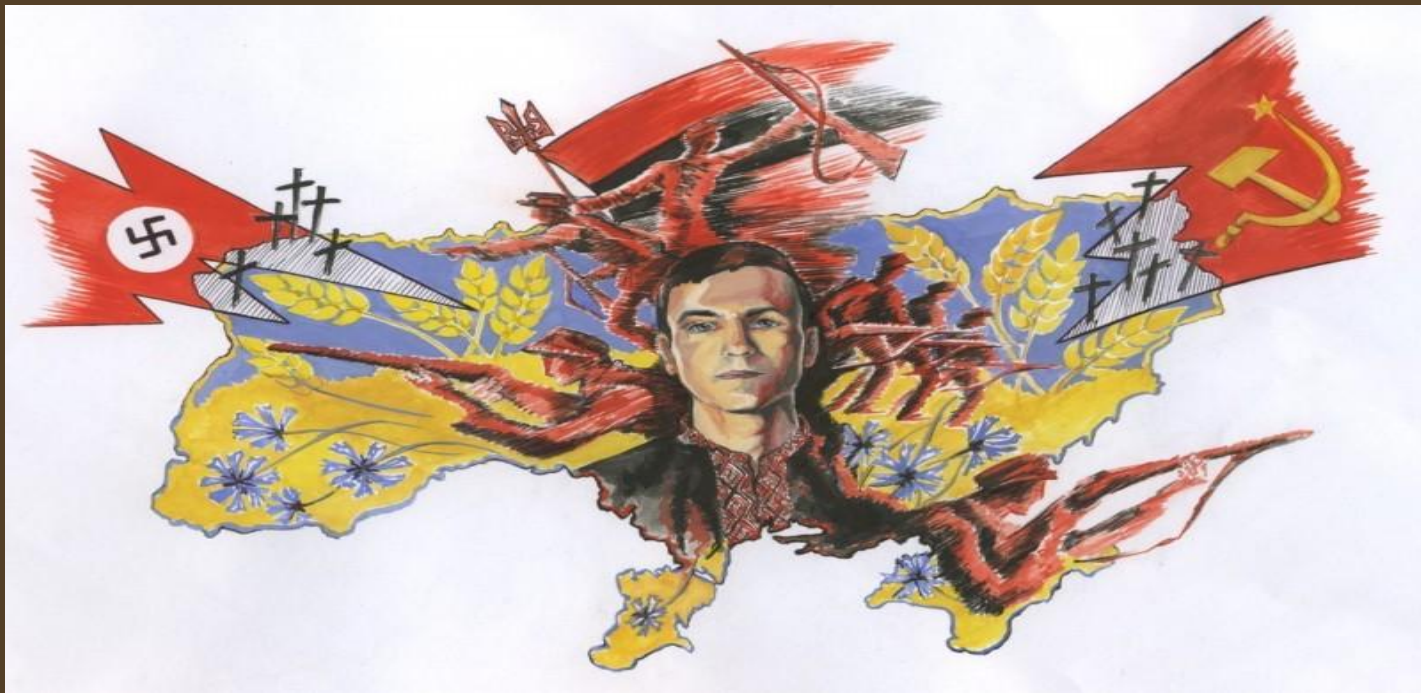

Відношення між течіями Руху Опору на Україні

Стосунки між радянським, українським і польським рухами Опору складались не найкраще.

Особливо нетерпимі відносини були між радянськими партизанами і УПА, між УПА і АК.

Протистояння між польським і українським населенням на Волині призвело до справжньої трагедії (трагедія Волині 1943 р.)

Волинська трагедія

Навесні 1943 р. Волинський крайовий провід ОУН-Б прийняв рішення про вигнання з Волині місцевих поляків.

Кульмінації трагедія досягла 11 липня 1943 р., коли одночасно було атаковано 150 польських населених пунктів.

Усе їх населення, у тому числі і українці, було знищено.

Польські партизанські загони та польська допоміжна поліція відповіли масовими нападами на українські села.

Пам'ятник жертвам Волинської трагедії 1941 – 1945 рр.
Гданьськ, Польща

Боротьба велася із жорстокістю, що нерідко перевищувала жахи середньовічних народних повстань та воєн.

До кінця 1943 р. уся Волинь стала місцем десятків тисяч трагедій.

Підсумком трагічного Волинського народовбивства стали величезні людські жертви і матеріальні збитки з обох боків. Усього, за підрахунками спеціалістів, було знищено 50 – 60 тис. польського населення та 12 – 17 тис. українців.

Українці та Голокост

Однією з форм українського опору гітлерівському геноцидові було рятування євреїв, які за планами нацистів підлягали цілковитому знищенню.

Людей, які рятували чуже життя, наражаючи себе на смертельну небезпеку, історик М. Коваль назвав тими, «хто зберіг честь нації».

За біблійними традиціями їх ще називають праведниками.

Переважна більшість українців негативно ставилася до Голокосту, а найсміливіші надавали допомогу євреям. Так, митрополит А. Шептицький особисто врятував 15 рабинів та 150 єврейських дітей. У посланні до вірних «Не вбий» він відкрито виступив на захист євреїв і через це дивом unikнув репресій з боку німецької влади. Активну допомогу євреям надавали багато інших мешканців України.

Історичне значення Руху Опору на Україні Суперечливість та трагізм Руху.

Рух Опору в Україні в роки Другої світової війни поєднував у собі боротьбу як проти нацистської окупації, так і за відновлення Української держави.

Радянський і націоналістичний партизанський та підпільні рухи наближали час перемоги.

Проте вони залишалися на полярних політичних позиціях, тому радянські війська і партизани та УПА перебували в стані відкритої війни, що ослаблювало рух Опору

СМЕРТЬ ФАШИЗМУ !!!

ЗАКРІПЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

ВПРАВА “СЕНКАН” – РУХ ОПОРУ

1. НАЗВАТИ 2-3 ІМЕННИКА;
2. НАЗВАТИ 2-3 ПРИКМЕТНИКА;
3. ДІЄСЛОВО АБО РЕЧЕННЯ;
4. ЧИСЛІВНИК
5. ЗАМІНІТЬ ЦЕ ПОНЯТТЯ ІНШИМ ІМЕННИКОМ

